

BASISMODULE PALLIATIEVE ZORG

Inleiding in palliatieve zorg

Wat is palliatieve zorg? Hoe is palliatieve zorg georganiseerd? Welke ondersteuning is mogelijk? Het netwerk en de MBE (multidisciplinaire begeleidings-equipe of thuiszorgequipe), palliatief verlot, de thuiszorgpremie, ... komen aan bod. Verder is er beknopt aandacht voor de wetgeving over palliatieve zorg, de patiëntenrechten en euthanasie.

Symptoomcontrole

Welke hinderlijke symptomen treden op bij palliatieve patiënten en hoe ga je hiermee om (bv. via medicatie of op verzorgingsvlak)? We bekijken vermoeidheid, gastro-intestinale klachten, voedingstips, pulmonaire symptomen, urologische, dermatologische en neurologische problemen.

Samenwerken

Door de extra zorg die in palliatieve situaties nodig is, zijn er vaak heel wat hulpverleners betrokken. Hoe werken deze hulpverleners (vanuit hun verschillende taken en verantwoordelijkheden) samen in een team? Door oefening ontdek je wat de kwaliteiten van jou en van anderen zijn in een team en hoe we onze interacties met anderen beter kunnen begrijpen.

Communicatie

In palliatieve zorg is communicatie essentieel. We bespreken de invloed van referentiekaders in communicatie. We geven aandacht aan bepaalde basishoudingen van een hulpverlener in communicatie met de patiënt en zijn omgeving. Hoe heeft communicatie invloed op samenwerking en vice versa?

Psychosociale aspecten

Welke emoties en reacties zien we bij een palliatieve patiënt en zijn omgeving? Wat betekent het voor de omgeving om te zorgen voor een ongeneeslijk zieke? Hoe kan de hulpverlener emotionele ondersteuning bieden?

Pijncontrole deel 1 en 2

We besteden aandacht aan de definitie van pijn, de soorten pijn, pijnmeting, de pijntrappen, de verschillende soorten medicatie (waaronder morfine, co-analgetica en adjuvante stoffen) en het gebruik van de spuitaanrijver. We bespreken een aantal relevante casussen.

Omgaan met rouw

Rouw is als een vingerafdruk, universeel en toch uniek. Wat is rouw en welke verschillende reacties kunnen rouwenden vertonen? Wat is de huidige visie rond rouw en welke misverstanden leven er? Hoe kan je als zorgverlener rouwenden ondersteunen en ook zorgen voor jezelf?

'Medisch Begeleid Sterven'

In 'Medisch Begeleid Sterven' worden enkele specifieke termen en handelingen binnen palliatieve zorg van nabij bekeken: (afzien van) curatief en/of levensverlengend handelen, pijn- en symptoomcontrole, palliatieve sedatie en actieve levensbeëindiging.

Omtrent het overlijden

Hoe gebeurt een lijktooi? Hoe kan de familie hierbij betrokken worden? We bekijken de praktische en administratieve kant van het overlijden, de belangrijkste wetgeving en de formaliteiten aangaande een overlijden.